

تاثیر حسابداری مدیریت بر افزایش بهره‌وری و اثربخشی سازمانی

محمدعلی جعفرزاده¹

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامهرمز

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر حسابداری مدیریت بر افزایش بهره‌وری و اثربخشی سازمانی انجام شده است. از لحاظ هدف کاربردی از نظر روش توصیفی و از نوع پیمایشی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل مدیران و کارشناسان ارشد سازمان‌های خصوصی تهران می‌باشد. با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه برابر 164 نفر بدست آمده است. روش مورد استفاده برای نمونه‌گیری نیز روش تصادفی است. جهت گردآوری داده‌ها در این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. روایی پرسشنامه توسط اساتید و خبرگان مورد تایید قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از اندازه‌گیری ضریب آلفای کرونباخ، برای همه متغیرها بالای 0/7 بدست آمده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی و آزمون-های آمار استنباطی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که حسابداری مدیریت و مولفه‌های آن (شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، انتخاب و گزینش داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها) با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه مثبت و معنی‌داری دارد.

کلید واژه‌ها: حسابداری مدیریت، اثربخشی سازمانی، بهره‌وری.

کاهش هزینه‌ها، افزایش کارایی و در نهایت ارتقای بهره‌وری و اثربخشی فراهم می‌سازد (فلیشمن و مک‌لین^۴، 2020). شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، شامل فرآیند شناسایی نیازهای اطلاعاتی سازمان و گردآوری داده‌های مرتبط از منابع مختلف می‌باشد. داده‌های گردآوری شده می‌توانند شامل اطلاعات مالی، عملیاتی، منابع انسانی، بازار و سایر حوزه‌های سازمانی باشند. دقت، صحت و جامعیت داده‌های گردآوری شده نقش مهمی در موفقیت سیستم حسابداری مدیریت دارد، چرا که این داده‌ها مبنای تصمیم‌گیری‌های بعدی قرار می‌گیرند (سان^۵، 2023). پس از جمع‌آوری داده‌های خام، مرحله انتخاب و گزینش آغاز می‌شود که هدف آن شناسایی داده‌های مرتبط، معتبر و قابل استفاده برای تصمیم‌گیری است. در این مرحله، اطلاعات نامربوط یا تکراری حذف شده و داده‌های کلیدی که بیشترین ارزش را برای تحلیل دارند انتخاب می‌شوند. این فرآیند موجب افزایش تمرکز و دقت در تجزیه و تحلیل اطلاعات می‌شود و از اتلاف منابع در پردازش داده‌های بی‌ارزش جلوگیری می‌کند (ماهشواری^۶ و همکاران، 2024). در مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز داده‌های انتخاب شده به کمک روش‌های آماری، مالی، و تحلیلی بررسی و تفسیر می‌شوند تا اطلاعات ارزشمندی برای تصمیم‌گیری استخراج شود. تحلیل داده‌ها به مدیران کمک می‌کند تا روندهای گذشته را بشناسند، وضعیت کنونی را ارزیابی کنند و برای آینده برنامه‌ریزی نمایند. ابزارهای مورد استفاده در این مرحله می‌توانند شامل تحلیل نقطه سر به سر، بودجه بندی، تحلیل حساسیت، تحلیل انحرافات، و سایر تکنیک‌های

مقدمه

در دنیای رقابتی و پویای امروز، سازمان‌ها برای بقا و رشد در محیط‌های پیچیده و متغیر نیازمند بهره‌گیری از ابزارها و رویکردهای مدیریتی نوین هستند. در چنین شرایطی، حسابداری مدیریت به عنوان یکی از ارکان کلیدی نظام اطلاعاتی سازمان، نقش حیاتی در بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری، کنترل عملکرد و ارتقای اثربخشی و بهره‌وری ایفا می‌کند (ابوعفیفا و صالح^۱، 2022). حسابداری مدیریت شاخه‌ای از حسابداری است که هدف آن تهیه و ارائه اطلاعات کاربردی و مرتبط برای مدیران سازمان به منظور تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و کنترل عملیات می‌باشد (ماتسوکا^۲، 2020). برخلاف حسابداری مالی که بیشتر بر گزارش‌دهی به ذینفعان خارجی سازمان مانند سرمایه‌گذاران، دولت و اعتباردهندگان تمرکز دارد، حسابداری مدیریت اطلاعات لازم را برای استفاده داخلی فراهم می‌کند. این اطلاعات شامل داده‌های مربوط به هزینه‌ها، درآمدها، بودجه بندی، قیمت گذاری، تحلیل سود و زیان، پیش‌بینی‌های مالی و ارزیابی عملکرد می‌باشد (دای^۳ و همکاران، 2023). حسابداری مدیریت نقش مهمی در بهبود کارایی، اثربخشی و بهره‌وری سازمان از طریق پشتیبانی از تصمیمات استراتژیک و عملیاتی دارد.

سازمان‌های موفق امروزی به این نتیجه رسیده‌اند که تنها با اتکا بر منابع فیزیکی و سرمایه‌های سنتی نمی‌توانند به مزیت رقابتی پایدار دست یابند، بلکه نیازمند استفاده هوشمندانه از داده‌ها و اطلاعات برای اتخاذ تصمیمات مؤثر و به موقع هستند. حسابداری مدیریت در این راستا با فراهم کردن چارچوبی برای شناسایی، جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل داده‌های مرتبط با عملیات سازمان، زمینه را برای بهینه‌سازی منابع،

⁴ Fleischman & McLean

⁵ Sun

⁶ Maheshwari

¹ Abu Afifa & Saleh

² Matsuoka

³ Dai

مدیریت بر افزایش بهره‌وری و اثربخشی سازمانی انجام شده است. در این راستا، تلاش شده است تا با تحلیل ابعاد مختلف حسابداری مدیریت شامل شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، انتخاب و گزینش داده‌ها، و تجزیه و تحلیل داده‌ها، میزان و نوع رابطه آن با عملکرد سازمانی ارزیابی شود.

بخشش تینانی و همکاران (1403) طی پژوهشی به ارائه الگوی اثربخشی خدمات درمانی و بیمارستانی با استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک با رویکرد ساختاری تفسیری پرداختند. بر اساس مدل‌سازی ساختاری تفسیری شانزده عامل در سه سطح شناسایی شد. عوامل اثربخشی صنعت خدمات درمانی و بیمارستانی شامل ارتقا نرخ بازگشت بهبود، ارتقا رضایت بیماران، افزایش بهره‌وری منابع و افزایش تأثیرات اقتصادی در جامعه در سطح اول قرار گرفته‌اند. این عوامل تأثیرپذیرترین عوامل مدل هستند. عوامل ارتقا عملکرد زنجیره تامین شامل ارتقا کیفیت خدمات درمانی و بیمارستانی، ارتقا زمان تحویل خدمات درمانی و بیمارستانی، ارتقا تعاملات با تأمین‌کنندگان و افزایش انعطاف‌پذیری و سازگاری در سطح دوم قرار گرفته‌اند. عوامل این سطح بر عوامل سطح بالاتر تأثیر می‌گذارند و از عوامل سطح پایین تأثیر می‌پذیرند. همچنین عوامل حسابداری مدیریت استراتژیک شامل اندازه‌گیری هزینه‌ها و سودآوری، اندازه‌گیری و مانیتورینگ کیفیت خدمات، مدیریت بهره‌وری منابع انسانی، مالی، فناوری و فیزیکی، استفاده از سیستم‌های هزینه‌یابی پیشرفته، ایجاد ارتباط عملکرد مالی با عملکرد عملیاتی و استراتژیک، استفاده از داده‌های مالی و عملکردی برای تصمیم‌گیری استراتژیک و بهبود عملکرد، استفاده از شاخص‌های عملکرد برای پایش و ارزیابی عملکرد و برنامه‌ریزی استراتژیک در ارتباط با چشم

مدیریتی به منظور ارتقای بهره‌وری و اثربخشی باشند (الدنبرگ¹ و همکاران، 2020).

بهره‌وری به نسبت بین ستانده‌ها و داده‌ها و میزان استفاده بهینه از منابع اشاره دارد. بهره‌وری به معنای استفاده بهینه و مؤثر از منابع موجود برای دستیابی به حداکثر خروجی با حداقل ورودی می‌باشد. بهره‌وری بالا بیانگر کاهش هزینه‌ها، افزایش تولید، استفاده بهتر از ظرفیت‌های موجود و ارتقاء توان رقابتی سازمان است. سنجش بهره‌وری معمولاً از طریق شاخص‌های کمی انجام می‌شود و می‌تواند در سطوح فردی، بخشی و کلان‌مورد ارزیابی قرار گیرد (منصور² و همکاران، 2023). این درحالی است که اثربخشی نشان‌دهنده میزان تحقق اهداف تعیین شده است. اثربخشی بیانگر آن است که سازمان تا چه حد توانسته است نتایج مورد انتظار را محقق سازد و به اهداف عملیاتی، استراتژیک و اجتماعی خود دست یابد (نوید³ و همکاران، 2022). اثربخشی مفهومی کیفی است و دربرگیرنده عواملی همچون رضایت کارکنان، وفاداری مشتریان، کیفیت خدمات یا محصولات، بهبود مستمر و نوآوری سازمانی می‌باشد. یک سازمان اثربخش الزاماً به معنای بهره‌ور بودن نیست، اما اثربخشی یکی از مقدمات ضروری برای ایجاد بهره‌وری پایدار محسوب می‌شود (دارماوان⁴، 2024).

اثربخشی و بهره‌وری، دو شاخص مهم عملکرد سازمانی محسوب می‌شوند که هر یک به نحوی بر توانایی سازمان در دستیابی به اهداف استراتژیک خود دلالت دارند. پیوند میان حسابداری مدیریت با این دو مؤلفه، موضوعی است که در سال‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران، مدیران و تصمیم‌گیران را به خود جلب کرده است (رادفارنیا⁵ و همکاران، 2025). پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر حسابداری

⁴ Darmawan

⁵ Radfarnia

¹ Eldenburg

² Mansur

³ Naveed

دانشگاه‌ها کاربرد نداشته است. افزون بر این، دانشگاه‌های تحت نظارت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به صورت قابل توجهی نسبت به دانشگاه‌های تحت نظارت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از این ابزارها بیشتر استفاده کرده‌اند. همچنین، ابزارهای حسابداری مدیریت مورد استفاده در دانشگاه‌ها، از اثر بخشی لازم برخوردار بوده‌اند و بین سطح دانشگاه، رشته تحصیلی مدیر مالی، نوع دانشگاه از نظر تابعیت وزارتخانه و اثربخشی ابزارهای حسابداری مدیریت تفاوت معناداری وجود داشته است.

نتیجه پژوهش سومکائو و اینانون¹ (2020) نشان داد که مدیران برای محاسبه هزینه‌های محصول و خدمات، برنامه ریزی اقدامات کنترل و عملکرد، ارزیابی عملکرد رقا و ارزیابی سودآوری مشتری در شرایط عدم اطمینان محیطی به طور فزاینده‌ای به اطلاعات حسابداری مدیریت استراتژیک نیاز دارند.

امیاسو و اگبونیکه² (2018) در پژوهش خود به بررسی رابطه عملکرد سازمانی و کاربرد تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک در شرکت‌های تولیدی نیجریه پرداختند. پژوهش آنها رابطه مثبتی در کاربرد ابزارهای حسابداری مدیریت استراتژیک با عملکرد سازمانی را نشان می‌دهد.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی از نظر روش توصیفی و از نوع پیمایشی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل مدیران و کارشناسان ارشد سازمان‌های خصوصی تهران به تعداد 283 نفر می‌باشد. با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه برابر 164 نفر بدست آمده است. روش مورد استفاده برای نمونه‌گیری نیز روش تصادفی ساده است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده

انداز آتی مالی و عملیاتی در سطح سوم قرار گرفته‌اند و این عوامل تأثیرگذارترین عوامل مدل هستند.

یعقوبی و پی‌گذاری (1402) در پژوهش خود بهره‌وری، کارایی و اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت در شرکت‌های تولیدی را مورد بررسی قرار دادند. به بیان این پژوهش، سیستم حسابداری مدیریت اطلاعات لازم در برنامه ریزی و کنترل را فراهم می‌سازند. فعالیت‌های این نظام عبارت است از جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تلخیص، پردازش، تحلیل و گزارش اطلاعات به مدیریت و نظایر آن. سیستم حسابداری مدیریت بر اطلاعات مالی و غیرمالی تمرکز دارد و این سیستم‌ها عمدتاً آینده‌نگر و از قاعده‌ای تبعیت نمی‌کنند. سیستم‌های حسابداری مدیریت اطلاعات لازم در برنامه ریزی و کنترل را فراهم می‌سازند. فعالیت‌های این نظام عبارت است از جمع‌آوری، طبقه‌بندی، تلخیص، پردازش، تحلیل و گزارش اطلاعات به مدیریت و نظایر آن. گزارش‌های حسابداری مدیریت، برخلاف اطلاعات حسابداری مالی باید چنان باشد که در اتخاذ تصمیم درون سازمانی بکار آیند. اهداف اصلی این حسابداری مدیریت عبارتند از: 1- تعیین اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت بر عملکرد مدیران؛ 2- مشخص نمودن عوامل موثر بر سیستم حسابداری مدیریت؛ 3- تعیین معیارهای اثربخشی عملکرد مدیران. 4- تعیین عوامل موثر بر کارایی سیستم حسابداری مدیریت در فرآیند راهبری سازمان.

سجادی و همکاران (1400) پژوهشی با عنوان "کاربرد و اثربخشی ابزارهای حسابداری مدیریت در دانشگاه‌های دولتی ایران" ارائه نمودند. نتایج تحقیق نشان داد مدیران مالی دانشگاه‌ها از ابزارهای کایزن و تجزیه و تحلیل انحراف‌ها استفاده کرده‌اند، اما از نظر آنان، هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت، مدیریت بر مبنای فعالیت، هزینه‌یابی بر مبنای هدف، حسابداری سنجش مسئولیت و کارت ارزیابی متوازن در

² Emiaso & Egbunike

¹ Sumkaew & Intanon

جدول 2. ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	30
	مرد	134
میزان تحصیلات	لیسانس	91
	فوق لیسانس	61
	دکتری	12
سن	20 تا 30	21
	30 تا 40	76
	40 تا 50	56
	بالای 50	11
سابقه کار	زیر 10 سال	48
	10 تا 15 سال	46
	15 تا 20 سال	37
	بالای 20 سال	33

شده است. روایی پرسشنامه توسط اساتید و خبرگان مورد تایید قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از اندازه گیری ضریب آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته و نتایج در جدول 1 ارائه شده است.

جدول 1. نتایج اندازه گیری آلفای کرونباخ

متغیرها	ضریب آلفای کرونباخ
حسابداری مدیریت	0/82
شناسایی و جمع آوری داده‌ها	0/78
انتخاب و گزینش داده‌ها	0/80
تجزیه و تحلیل داده‌ها	0/86
اثربخشی سازمانی	0/79
بهره‌وری	0/76

ضریب آلفای کرونباخ برای تمام متغیرهای پژوهش بالای 0/70 بدست آمده است که نشان‌دهنده پایایی مناسب و مطلوب ابزار سنجش می‌باشد.

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار) و آزمون‌های آمار استنباطی استفاده شده است. کلیه محاسبات عنوان شده از طریق نرم افزار (SPSS) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج پژوهش

ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان به شرح زیر ارائه می‌گردد:

مطابق نتایج جدول 2: 18/3 درصد پاسخگویان زن هستند و 81/7 درصد نیز مرد هستند. 55/5 درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی تحصیلات لیسانس دارند و 7/3 درصد با کمترین فراوانی دکتری هستند. 46/3 درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی 30 تا 40 سال سن دارند و 6/7 درصد با کمترین فراوانی بالای 50 سال سن دارند. 29/3 درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی زیر 10 سال سابقه کار دارند و 20/1 درصد با کمترین فراوانی بالای 20 سال سابقه کار دارند.

وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (0/214) و (0/221) محاسبه شده که در سطح 0/01 معنی دار است، فرضیه اصلی پژوهش را تایید می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که حسابداری مدیریت همبستگی مثبت و معنی داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری دارد.

فرضیه فرعی اول: شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی داری دارد. برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

جدول 5. آزمون همبستگی بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با اثربخشی سازمانی و بهره‌وری

مولفه	شاخص	اثربخشی سازمانی	بهره‌وری
شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها	همبستگی پیرسون	0/177	0/180
	معناداری	0/001	0/009
	تعداد نمونه	164	164

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (0/177) و (0/180) محاسبه شده که در سطح 0/01 معنی دار است، فرضیه فرعی اول را تایید می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها تأثیر معنی داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری دارد. فرضیه فرعی دوم: انتخاب و گزینش داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی داری دارد. برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

جدول 3. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
حسابداری مدیریت	3/29	0/364
شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها	3/40	0/601
انتخاب و گزینش داده‌ها	3/36	0/615
تجزیه و تحلیل داده‌ها	3/39	0/647
اثربخشی سازمانی	3/16	0/632
بهره‌وری	3/34	0/554

از میان متغیرهای پژوهش، شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها بالاترین میانگین (3/40) و اثربخشی سازمانی کمترین میانگین (3/16) را به خود اختصاص داده است. میانگین کلی حسابداری مدیریت نیز 3/29 است. آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی: حسابداری مدیریت با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی داری دارد.

جدول 4. آزمون همبستگی بین حسابداری مدیریت با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری

مولفه	شاخص	اثربخشی سازمانی	بهره‌وری
حسابداری مدیریت	همبستگی پیرسون	0/214	0/221
	معناداری	0/007	0/001
	تعداد نمونه	164	164

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی معنی داری بین حسابداری مدیریت با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با اثربخشی سازمانی و بهره وری وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (0/198) و (0/212) محاسبه شده که در سطح 0/01 معنی دار است، فرضیه فرعی سوم را تایید می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تجزیه و تحلیل داده‌ها همبستگی مثبت و معنی داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر حسابداری مدیریت بر افزایش بهره وری و اثربخشی سازمانی انجام شده است. نتایج فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- فرضیه اصلی: حسابداری مدیریت با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری رابطه معنی داری دارد. نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی معنی داری بین حسابداری مدیریت با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری وجود دارد. بنابراین، فرضیه اصلی پژوهش تایید شده و می‌توان نتیجه گرفت که حسابداری مدیریت همبستگی مثبت و معنی داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری دارد.

یافته‌های این پژوهش به صورت روشن و قاطع نشان می‌دهد که حسابداری مدیریت نقش کلیدی و موثری در ارتقاء اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری دارد. نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌ها بیانگر وجود همبستگی مثبت و معنادار بین حسابداری مدیریت و شاخص‌های عملکرد سازمانی از جمله بهره وری و اثربخشی است. این امر بیانگر آن است که بکارگیری ابزارها و تکنیک‌های حسابداری مدیریت می‌تواند منجر به بهبود تصمیم‌گیری، تخصیص بهینه منابع، ارتقاء عملکرد کارکنان و در نهایت بهبود عملکرد کلی سازمان شود. حسابداری مدیریت با فراهم آوردن اطلاعات دقیق، به موقع و مرتبط برای مدیران، بستر مناسبی را برای برنامه ریزی، کنترل، و ارزیابی عملکرد سازمان فراهم می‌سازد. این

جدول 6. آزمون همبستگی بین انتخاب و گزینش داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری

مولفه	شاخص	اثربخشی سازمانی	بهره وری
انتخاب و گزینش داده‌ها	همبستگی پیرسون	0/210	0/232
	معناداری	0/009	0/009
	تعداد نمونه	164	164

نتیجه نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین انتخاب و گزینش داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (0/210) و (0/232) محاسبه شده که در سطح 0/01 معنی دار است، فرضیه فرعی دوم را تایید می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که انتخاب و گزینش داده‌ها همبستگی مثبت و معنی داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری دارد.

فرضیه فرعی سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری رابطه معنی داری دارد. برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

جدول 7. آزمون همبستگی بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با

اثربخشی سازمانی و افزایش بهره وری

مولفه	شاخص	اثربخشی سازمانی	بهره وری
تجزیه و تحلیل داده‌ها	همبستگی پیرسون	0/198	0/212
	معناداری	0/001	0/001
	تعداد نمونه	164	164

صحیح باعث تمرکز منابع بر روی فعالیت‌های کلیدی و
استراتژیک خواهد شد.

- فرضیه فرعی سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها با
اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی
داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری
بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره
وری وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی سوم تایید شده و می-
توان نتیجه گرفت که تجزیه و تحلیل داده‌ها همبستگی مثبت
و معنی‌داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری دارد.
یکی از مهم‌ترین کارکردهای حسابداری مدیریت، تحلیل
داده‌ها به منظور استخراج اطلاعات قابل اتکا برای تصمیم
گیری است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که تجزیه و تحلیل
داده‌ها همبستگی بالایی با اثربخشی و بهره‌وری دارد. این
تحلیل‌ها می‌توانند الگوهای رفتاری و نقاط ضعف و قوت
سازمان را نمایان سازند و به مدیران در جهت‌گیری بهتر
استراتژیک کمک کنند.

بر اساس تحلیل جامع فرضیه‌ها، می‌توان گفت که حسابداری
مدیریت از طریق سه مؤلفه اصلی خود - شناسایی و جمع‌آوری
داده‌ها، انتخاب و گزینش داده‌ها، و تجزیه و تحلیل داده‌ها -
نقش تعیین‌کننده‌ای در ارتقاء بهره‌وری و اثربخشی سازمانی
ایفا می‌کند. بکارگیری صحیح ابزارهای حسابداری مدیریت
موجب می‌شود که سازمان‌ها با بهره‌گیری از اطلاعات دقیق
و مرتبط، تصمیم‌گیری‌های موثرتری اتخاذ کنند، منابع را به
صورت بهینه تخصیص دهند و در محیط رقابتی، عملکرد
مطلوبی داشته باشند. با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود
مدیران سازمان‌ها نسبت به توسعه و تقویت نظام حسابداری
مدیریت اقدام کنند و فرآیندهای شناسایی، جمع‌آوری،
گزینش و تحلیل داده‌ها را به عنوان بخش حیاتی تصمیم
گیری‌های استراتژیک در اولویت قرار دهند. آموزش

اطلاعات موجب می‌شود مدیران دید دقیق‌تری نسبت به
فعالیت‌ها و منابع سازمانی پیدا کنند و بتوانند راهکارهای بهینه
تری برای ارتقاء اثربخشی و بهره‌وری ارائه دهند.

- فرضیه فرعی اول: شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با
اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی
داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری
بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با اثربخشی سازمانی و
افزایش بهره‌وری وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی اول تایید
شده و می‌توان نتیجه گرفت که شناسایی و جمع‌آوری داده
ها تأثیر معنی‌داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری
دارد. این امر حاکی از آن است که اگر اطلاعات مربوط به
عملیات و منابع سازمان به درستی و به موقع شناسایی و
گردآوری شوند، می‌توان دیدگاه صحیحی نسبت به وضعیت
سازمان به دست آورد. اطلاعات اولیه و خام، زیربنای اصلی
تصمیم‌گیری‌های موثر در حسابداری مدیریت به شمار می
روند.

- فرضیه فرعی دوم: انتخاب و گزینش داده‌ها با
اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری رابطه معنی
داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری
بین انتخاب و گزینش داده‌ها با اثربخشی سازمانی و افزایش
بهره‌وری وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی دوم تایید شده و
می‌توان نتیجه گرفت که انتخاب و گزینش داده‌ها همبستگی
مثبت و معنی‌داری با اثربخشی سازمانی و افزایش بهره‌وری
دارد. انتخاب و گزینش دقیق داده‌ها، نقش مهمی در کاهش
خطاهای تصمیم‌گیری و افزایش دقت تحلیل‌ها دارد. نتیجه
پژوهش نشان می‌دهد که غربال‌گری داده‌های مرتبط و
کاربردی، موجب بهبود فرآیندهای مدیریتی و در نهایت
افزایش کارایی و اثربخشی سازمان می‌شود. گزینش داده‌های

5. Dai, J., & Vasarhelyi, M. A. (2023). Management accounting 4.0: The future of management accounting. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 20(1), 1-13.
6. Drmawan, D. (2024). Distribution of six major factors enhancing organizational effectiveness. *Journal of Distribution Science*, 22(4), 47-58.
7. Eldenburg, L. G., Brooks, A., Oliver, J., Vesty, G., Dormer, R., Murthy, V., & Pawsey, N. (2020). *Management accounting*. John Wiley & Sons.
8. Emiaso, D., & Egbunike, A.P. (2018). Strategic management accounting practices and organizational performance of manufacturing firms in Nigeria. *Journal of Accounting and Financial Management*, 4(1), 10-18.
9. Fleischman, R., & McLean, T. (2020). Management accounting: Theory and practice. In *The Routledge companion to accounting history* (pp. 214-251). Routledge.
10. Maheshwari, S. N., Maheshwari, S. K., & Maheshwari, S. K. (2024). *Management Accounting and Financial Control*. Sultan Chand & Sons.
11. Mansur, M., & Djaelani, A. K. (2023). Business strategy approach to informal small businesses in increasing productivity and competitiveness. *Golden Ratio of Marketing and Applied Psychology of Business*, 3(1), 01-19.
12. Matsuoka, K. (2020). Exploring the interface between management accounting and marketing: a literature review of customer accounting. *Journal of Management Control*, 31(3), 157-208.
13. Naveed, R. T., Alhaidan, H., Al Halbusi, H., & Al-Swidi, A. K. (2022). Do organizations really

کارکنان در زمینه تحلیل داده ها و استفاده از ابزارهای نوین حسابداری مدیریت نیز می تواند بهره وری و اثربخشی را به طور قابل توجهی افزایش دهد. از نظر پژوهشی نیز پیشنهاد می شود تحقیقات آینده به بررسی نقش عوامل میانجی نظیر فناوری اطلاعات، فرهنگ سازمانی یا سبک رهبری در رابطه بین حسابداری مدیریت و عملکرد سازمانی بپردازند. از جمله محدودیت های این پژوهش می توان به محدود بودن جامعه آماری به سازمان های خصوصی تهران اشاره کرد که ممکن است بر دقت نتایج اثرگذار بوده باشد.

منابع

1. بخشش تینیانی، هادی، پیری، حبیب و ستوده، رضا. (1403). ارائه الگوی اثربخشی خدمات درمانی و بیمارستانی با استفاده از حسابداری مدیریت استراتژیک با رویکرد ساختاری تفسیری، مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار، 3(4)، 176-197.
2. سجادی، سیدحسین، صفرزاده بندری، محمدحسین، و خدروی سونکی، باقر. (1400). کاربرد و اثربخشی ابزارهای حسابداری مدیریت در دانشگاه های دولتی ایران، تحقیقات حسابداری و حسابرسی (تحقیقات حسابداری)، 13(51)، 5-22.
3. یعقوبی، فاطمه صغری، پی گذاری، آسیه. (1402). بررسی بهره وری، کارایی و اثربخشی سیستم حسابداری مدیریت در شرکت های تولیدی، پژوهش های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری، 17(5)، 1-11.
4. Abu Afifa, M. M., & Saleh, I. (2022). Management accounting systems effectiveness, perceived environmental uncertainty and companies' performance: the case of Jordanian companies. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(2), 259-288.

- evolve? The critical link between organizational culture and organizational innovation toward organizational effectiveness: Pivotal role of organizational resistance. *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(2), 100178.
14. Radfarnia, M., Soumehsaraei, B. G., Largani, M. S., & Pourali, M. R. (2025). Providing a Strategic Management Accounting Model to Improve Corporate Productivity with an Interpretive Structural Approach.
 15. Sumkaew, N., & Intanon, R. (2020). The Relationship between Strategic Management Accounting Information Usage, Environmental Uncertainty and Nationality of Director of Manufacturing Enterprises in Thailand. *Open Journal of Social Sciences*, 8(9), 39-52.
 16. Sun, H. (2023). Construction of integration path of management accounting and financial accounting based on big data analysis. *Optik*, 272, 170321.